

Brussel 6 december 2012

Een nieuw beleidsinstrument voor de Vlaamse overheid: regionale opcentiemen op de personenbelasting

A. Decoster, K. De Swert, W. Sas
(CES – KULeuven)

Inhoud

1. Fantasi
2. Is onze PB progressief?
3. Regionale opcentiemen
4. Simulaties
5. Besluit

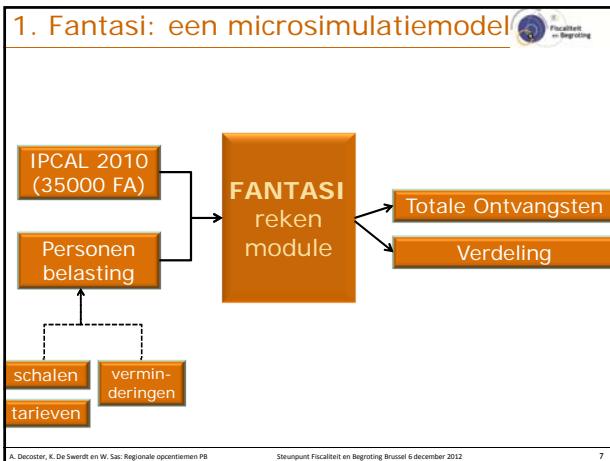
A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 2

1. Fantasi: een microsimulatiemodel

- in opdracht v. **Dep. Financiën & Begroting**
- **Fiscal ANalysis and Tax Simulation**
- is een **micro-simulatie-model**
 - micro: op niveau belastingplichtige
 - simulatie: berekening counterfactuals
 - model: vereenvoudiging van de regels
- MSM bestaat altijd uit vier componenten:

A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 3

1. Fantasi: een microsimulatiemodel
- troef: op **micro**-niveau
 - som micro: budgettair effect
 - is een **reken**model: geen gedrag
 - is een **statisch** model: geen projecties
 - vereenvoudiging regels
 - daarom: **validatie** nodig
 - maar wel: **regionalisering PB** ingebouwd
 - validatie:
- A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 8

1. Fantasi: een microsimulatiemodel
- validering = vergelijking van
 - belastbaar inkomen (gereconstrueerd)
 - te betalen personenbelasting
 - geobserveerd in IPCAL-bestand
 - berekend door FANTASI
 met externe statistieken
- A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 9

1. Fantasi: een microsimulatiemodel

▪ **belasting IPCAL versus FANTASI**

	geobserveerd	gesimuleerd	% verschil
Vlaanderen	21,922	21,968	0.21
Wallonië	9,899	9,921	0.22
Brussel	2,889	2,890	0.03
België	34,710	34,779	0.20

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 10

1. Fantasi: een microsimulatiemodel

	Betaalde belasting (in miljoen euro)			Netto belastbaar inkomen (miljoen euro)		
	Geobserveerd	Extern*	% verschil**	FANTASI	Extern	% verschil**
Vlaand.	21,922	22,448	-2.34	100,341	103,191	-2.76
Wallonië	9,899	10,443	-5.21	48,455	51,315	-5.57
Brussel	2,889	3,080	-6.20	13,251	13,887	-4.58
België	34,710	35,971	-3.51	162,047	168,394	-3.77

* externe bedragen zijn afkomstig van de FOD Economie (http://statbel.fgov.be/nl/statistiek/cijfers/arbeid_leven/fisc/)
** het procentuele verschil wordt berekend ten opzichte van de externe bedragen

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 11

1. Fantasi: een microsimulatiemodel

▪ **vragen die FANTASI kan beantwoorden**

1. hoe progressief is de PB (nog)?
2. hollen de FU de progressiviteit uit?
3. regionale opcentiemen
 - in combinatie met FU-bevoegdheid
4. hoe groot is de elasticiteit van de PB?

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 12

Inhoud

1. Fantasi
2. **Is onze PB progressief?**
3. Regionale opcentiemen
4. Simulaties
5. Besluit

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 13

2. Progressiviteit

- gemiddeld tarief neemt toe met inkomen
- ongelijkheid inkomen na belasting is kleiner dan ongelijkheid inkomen vóór belasting
- is het gevolg van
 - ongelijke verdeling van de belastingen
 - "omvang" belastingen (gemiddeld tarief)

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 14

2. Progressiviteit in IPCAL 2010

Deciel	Aandeel in inkomen voor belasting (%)	Aandeel in belasting (%)	Aandeel in inkomen na belasting (%)
1	0,0	-0,1	
2	1,0	-0,1	
3	vergelijking van aandeel in belastingen met aandeel in inkomen: maatstaf van progressiviteit (P)		
4			
5			
6	8,1	5,8	
7	10,0	9,6	
8	12,8	13,8	
9	18,0	21,0	
10	35,0	46,6	

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 15

2. Progressiviteit in IPCAL 2010

Deciel	Aandeel in inkomen voor belasting (%)	Aandeel in belasting (%)	Aandeel in inkomen na belasting (%)
1	0,0		0,0
2	1,0		1,2
3	3,8		4,6
4	5,0		5,9
5	6,4		7,2
6	8,1		8,6
7	10,0		10,1
8	12,8		12,6
9	18,0		17,3
10	35,0		32,4

vergelijking aandeel in inkomen na belasting met aandeel in inkomen vóór belasting: maatstaf van herverdeling (V)
 Gini=50,7
 Gini=47,1
 V=-3,6

A. Decoster, K. De Swertdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 16

2. Progressiviteit

- Relatie:

$$V = \frac{t}{1-t} \times P$$
- gemiddelde voet zeker zo belangrijk als P
- vb'en:
 - belastinghervorming 2001-2005
 - effect fiscale uitgaven op P en V

A. Decoster, K. De Swertdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 17

2. Progressiviteit

- vb1: we simuleren tariefstructuur 1999 op IPCAL 2010
- Resultaat

	1999	2010	%-verschil
$\frac{t}{1-t}$	24,5	21,7	-11,4
P	15,6	17,4	+11,5
V	3,83	3,78	-1,3

A. Decoster, K. De Swertdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 18

2. Progressiviteit

- **vb2:** eroderen de fiscale uitgaven...
 - de progressiviteit?
 - de herverdeling?
- budgettaire kost van fiscale uitgaven?
 - => **counterfactual** belastingopbrengst
- resultaat:

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 19

2. Progressiviteit: kost FU (miljoen)

	FANTASI	PARL. DOC
vervangingsinkomen	2720	2782
bouwsparen	863	899
woonbonus	799	852
intrestaftrek	673	713
energie	599	591
pensioensparen	498	496
woningaftrek	487	363
LT-sparen	277	269
dienstcheques	138	150
Totaal	7054	7115
Totaal geregionaliseerd	2399	2492

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 20

2. Progressiviteit: aandeel FU (%)

	VLAANDEREN	WALLONIE	BRUSSEL
bruto-inkomen	62,5	29,6	7,9
vervangingsinkomen	59,5	33,5	7,0
bouwsparen	65,4	30,4	4,2
woonbonus	68,6	26,2	5,2
intrestaftrek	62,5	28,9	8,6
energie	75,0	21,5	3,6
pensioensparen	73,4	21,5	5,1
woningaftrek	59,1	32,3	8,5
LT-sparen	68,6	24,6	6,8
dienstcheques	63,5	29,5	7,0
kostprijs in miljoen €	1649	641	109

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 21

2. Progressiviteit

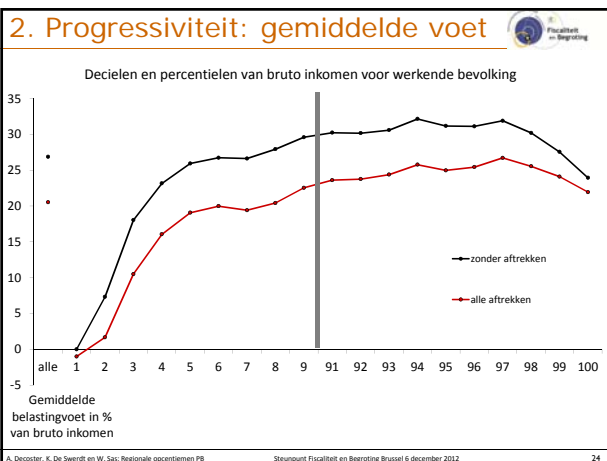
- eroderen de fiscale uitgaven
 - de progressiviteit?
 - de herverdeling?
- verdeling fiscale uitgaven per deciel
- effect op de gemiddelde belastingvoet

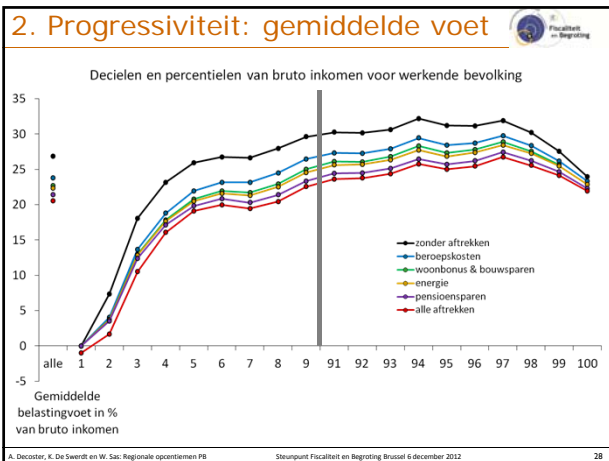
A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 22

2. Progressiviteit: FU per deciel (%)

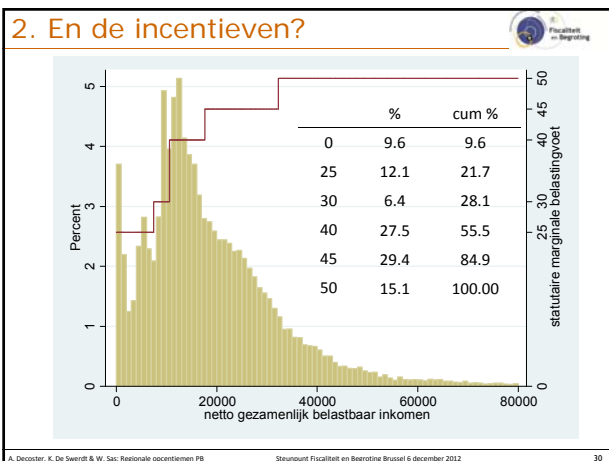
deciel	bruto-inkomen	bouw sparen	diensten cheques	energie	woon bonus	intrest aftrek
1	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0
2	1.0	0.0	1.4	0.1	0.0	0.0
3	3.8	0.1	1.3	0.0	0.3	0.1
4	5.0	0.4	4.1	0.8	1.0	0.7
5	6.4	1.3	6.4	2.4	2.9	1.9
6	8.1	3.0	6.9	4.7	8.8	3.1
7	10.0	7.0	7.4	8.9	14.1	6.8
8	12.8	13.7	11.0	14.3	18.6	12.5
9	18.0	28.3	15.5	25.7	27.9	24.1
10	35.0	46.3	45.6	43.1	26.4	50.8
t (%)	17,8	0,44	0,07	0,31	0,41	0,35

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 23

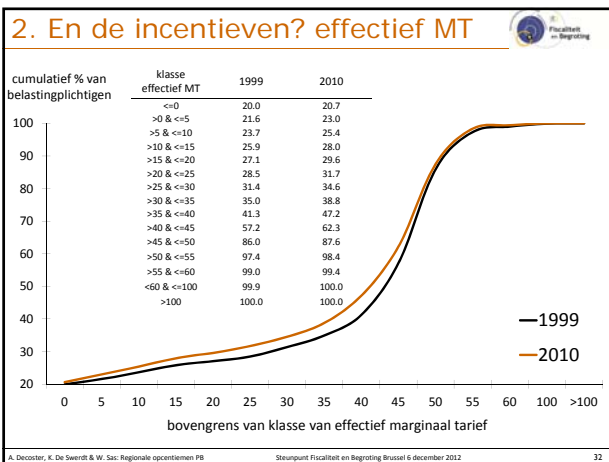
- ### 2. En de incentieven?
- marginale tarieven
 - belastbaar inkomen en statutair tarief
 - effectief marginaal tarief via simulatie
 - => enkel intensieve marge
 - IPCAL 2010
 - systeem 1999
- A. Decoster, K. De Swert & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 29

2. En de incentieven? effectief MT

deciel	1999	2010
1	0.0	0.0
2	0.2	-0.1
3	13.4	9.9
4	29.3	25.3
5	38.6	33.2
6	42.6	42.2
7	42.5	42.5
8	44.7	44.3
9	46.2	45.9
10	48.0	46.9
alle	33.5	31.9

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 31

- ### 2. Progressiviteit: Besluit
- PB is (nog steeds) progressief
 - PB herverdeelt (nog steeds)
 - Beleidsruimte betreft zowel
 - gemiddeld tarief
 - tariefstructuur
 - de FU zijn vertekend naar rijkere decielen
 - maar tasten herverdeling beperkt aan
 - marginale tarieven zijn gedaald
- A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 33

Inhoud

1. Fantasi
2. Is onze PB progressief?
3. Regionale opcentiemen
4. Simulaties
5. Besluit

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 34

3. Regionale opcentiemen

- BFW: meer fiscale autonomie
- bovenop bestaande fiscale autonomie
 - gewestelijke belastingen
 - 6,75% op PB
- verruimd
 - qua omvang
 - qua vorm

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 35

3. Regionale opcentiemen

- Ten belope van 10,74 miljard
- Hoe werd bedrag bepaald?
 - 14,3 miljard (oude dotatiesom gewesten)
 - 4,3 miljard (afschaffen negatieve term)
 - + 765 miljoen (=40% overgedragen FU)
 - =10,74 miljard
- Of **±25% van de opbrengst PB**

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 36

3. Regionale opcentiemen

- Federaal moet PB verminderen met 25%
- Federaal 100 -> 75
- **Belastbare basis regio:** federale belasting
- Regio: **33% op 75 = 25**
- Totale belasting onveranderd
- Wel **'uitgebreide opcentiemen'**

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 37

3. Regionale opcentiemen

- opcentiemen meestal proportioneel (bvb. gemeenten)
- in dit geval: kunnen gevarieerd worden
- gewest bepaalt zelf
 - **schijven** van regionale belastbare basis (d.i. de federale basisbelasting)
 - de **tariefstructuur**
- binnen bepaalde grenzen

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 38

3. Regionale opcentiemen

- federale basisbelasting:
 - + basisbelasting
 - vermindering belastingvrije som en gezinslasten
 - vermindering voor vervangingsinkomens
- details:
 - uitputting schijf betekent niet dat belastbare massa in andere schijven opschuift
 - vb. eerste schijf uitgeput: geen belastbare massa in eerste schijf

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 39

3. Regionale opcentiemen: Baseline

Belastingontvangst in miljoen Euro

Vlaanderen	6036
Wallonië	2699
Brussel	772
Federaal	25271
Totaal	34778

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 54

Inhoud

1. Fantasi
2. Is onze PB progressief?
3. Regionale opcentiemen
4. **Simulaties**
5. Besluit

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 55

4. Simulaties

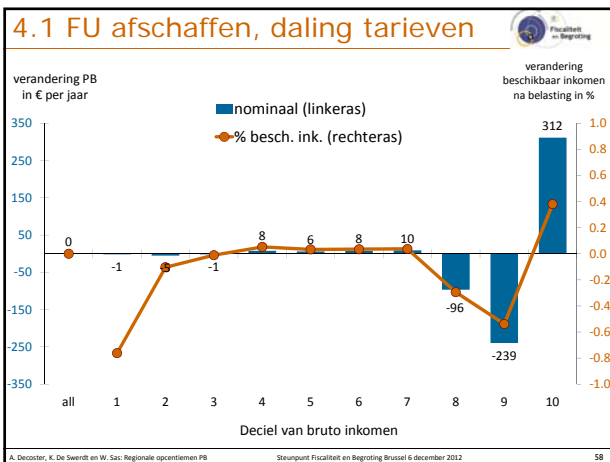
1. afschaffen fiscale uitgaven, (regionale) tarieven proportioneel verlagen
2. afschaffen fiscale uitgaven, (regionale) tarieven verlagen met maximale afwijking progressiviteit
3. afschaffen FU (energie, dienstencehques), (regionale) tarieven verlagen voor laagste decielen
4. belastingverlaging(en)
5. elasticiteit van de PB

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 56

4.1 FU afschaffen, daling tarieven

- FU Vlaanderen: 1688 miljoen
- verlaag regionale opcentiem
 - van 33,33%
 - naar 24,22%
- budgettair neutraal
- => verdelingseffecten: enkel via disproportionaliteit FU

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 57

4.2 FU afschaff, minder progressief

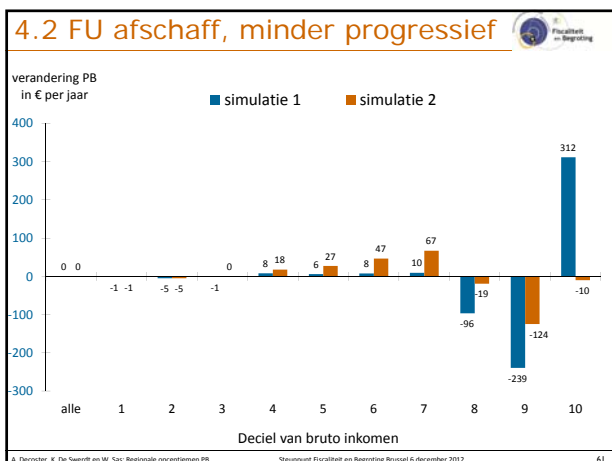
- FU Vlaanderen: 1688 miljoen
- verlaag regionale opcentiem op **niet proportionele** manier
- budgettair neutraal
- maar maximale afwijking progressiviteit

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 59

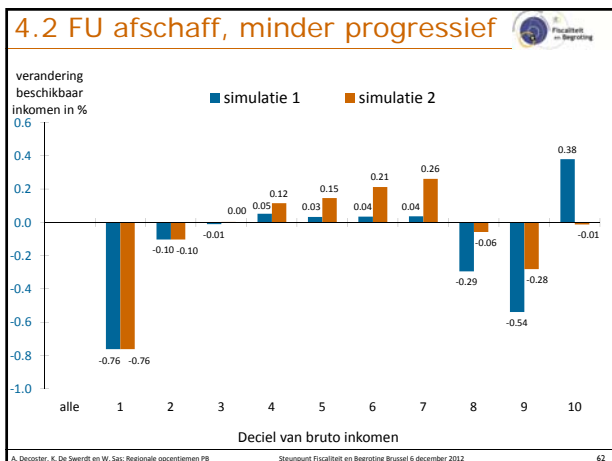
4.2 FU afschaff, minder progressief

Schijf belastbaar inkomen	Regionale schijf	Regionale opcentiem in %	Schijf belastbaar inkomen	Regionale schijf	Regionale opcentiem in %
0-7900	0-1481	33,33	0-7900	0-1481	25,00
7900-11240	1481-2233	33,33	7900-11240	1481-2233	22,50
11240-18730	2233-4480	33,33	11240-18730	2233-4480	22,50
18730-34330	4480-9745	33,33	18730-34330	4480-9745	22,50
> 34330	> 9745	33,33	34330-118960	9745-41481	22,50
			>118960	>41481	75,00

A. Decoster, K. De Swertt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB | Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 | 40

A. Decoster, K. De Swertt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB | Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 | 61

A. Decoster, K. De Swertt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB | Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 | 62

4.3 FU afschaff, meer progressief

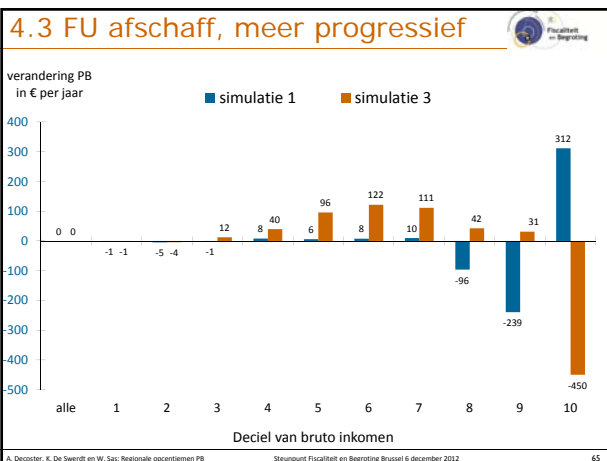
- FU Vlaanderen dienstencheques, energie, andere kleinere aftrekken: **558 miljoen**
- verlaag regionale opcentiem
 - op **niet proportionele** manier
 - voor laagste brackets
 - budgettair neutraal

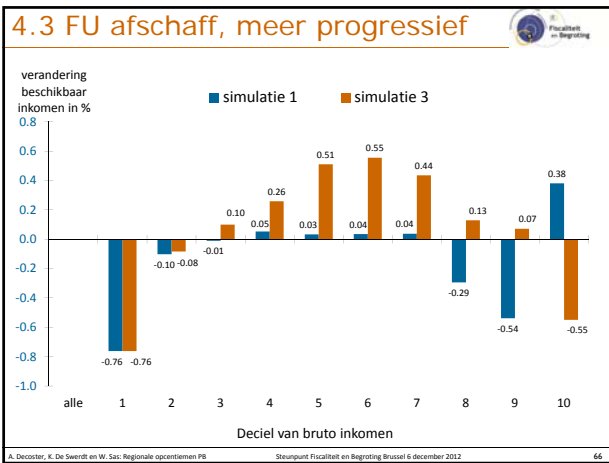
A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 43

4.3 FU afschaff, meer progressief

Schijf belastbaar inkomen	Regionale schijf	Regionale opcentiem in %	Schijf belastbaar inkomen	Regionale schijf	Regionale opcentiem in %
0-7900	0-1481	33,33	0-7900	0-1481	20
7900-11240	1481-2233	33,33	7900-11240	1481-2232	20
11240-18730	2233-4480	33,33	11240-18730	2232-4480	25
18730-34330	4480-9745	33,33	18730-34330	4480-9745	33,33
> 34330	> 9745	33,33	>34330	>9745	33,33

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 44

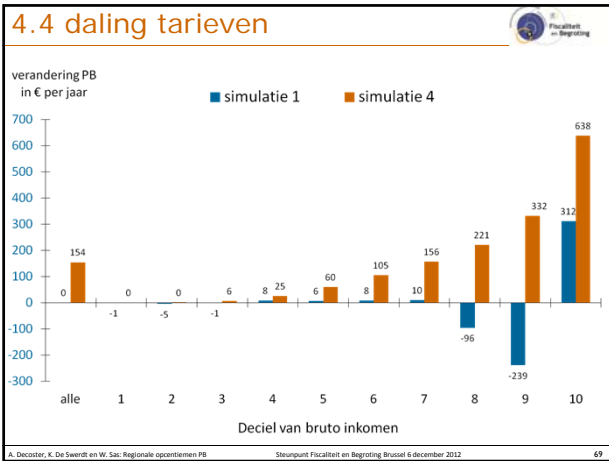

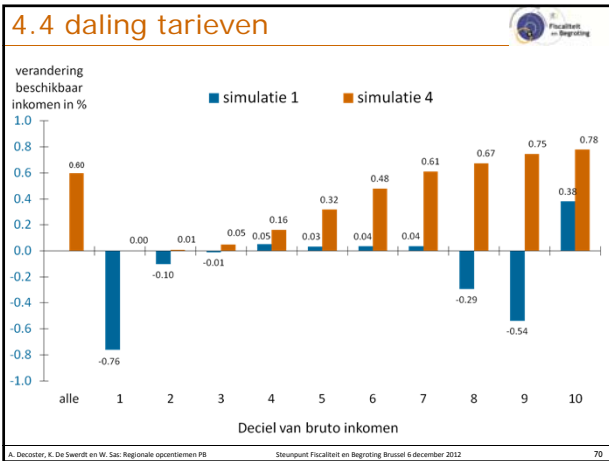
- ### 4.4 daling tarieven
- niet budgettair neutrale ingrepen
 - simulatie 4: ten belope van 597 miljoen (alle tarieven naar 30%)
 - simulatie 5: alle regionale tarieven op nul
- A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 67

4.4 daling tarieven

Schijf belastbaar inkomen	Regionale schijf	Regionale opcentiem in %	Schijf belastbaar inkomen	Regionale schijf	Regionale opcentiem in %
0-7900	0-1481	33,33	0-7900	0-1481	30
7900-11240	1481-2232	33,33	7900-11240	1481-2232	30
11240-18730	2232-4480	33,33	11240-18730	2232-4480	30
18730-34330	4480-9745	33,33	18730-34330	4480-9745	30
>34330	>9745	33,33	>34330	>9745	30

A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 68

4. Simulaties: vergelijking

	base line	hervorming			
		1	2	3	4
$\frac{t}{1-t}$	3,82	3,82	3,82	3,82	3,27
P	16,5	15,0	16,7	19,3	16,9
V	0,63	0,57	0,64	0,74	0,55

A. Decoster, K. De Swert en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 71

Inhoud

1. Fantasi
2. Is onze PB progressief?
3. Regionale opcentiemen
4. Simulaties
5. **Besluit**

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 75

Besluit

- regionale opcentiemen: ruime beleidsmarge
- zeker via
 - gemiddeld tarief
 - fiscale uitgaven
- micro-data: veelbelovend
- model verbreden
 - projecties (demografisch, inkomens)
 - link met model BFW

A. Decoster, K. De Suerdt & W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 76

Inhoud

1. Fantasi
2. Is onze PB progressief?
3. Regionale opcentiemen
4. Simulaties
5. Besluit
6. **Appendix**

A. Decoster, K. De Suerdt en W. Sas: Regionale opcentiemen PB Steunpunt Fiscaliteit en Begroting Brussel 6 december 2012 77
